

ՅՈՒ. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ | Լ. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ
Լ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ | Ռ. ՍԱՂԱԹԵԼՅԱՆ

ՆԱՅՈՑ ԼԵՃՈՒԻ ԵՎ ԽՈՍՔԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Գործնական աշխատանքների
ձեռնարկ հունանիտար
ֆակուլտետների
ուսանողների
համար

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

**Յու. Ավետիսյան, Լ. Ավետիսյան,
Լ. Սարգսյան, Ռ. Սաղաթեյան**

**ՀԱՅՈՑ ԼԵՂՈՒ ԵՎ
ԽՈՍՔԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹ**

*Գործնական աշխատանքների ձեռնարկ հումանիտար
ֆակուլտետների ուսանողների համար*

ԵՐԵՎԱՆ
ԵՊՀ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
2016

ՀՏԴ 811.19'271(07)

ԳՄԴ 81.2Հ-5

Հ 282

*Հրատարակության է երաշխավորել
ԵՊՀ հայ բանասիրության ֆակուլտետի
հայոց լեզվի ամբիոնը*

Հեղինակներ՝ Յուրի Ավետիսյան, Լևոն Ավետիսյան, Լիանա
Սարգսյան, Ռիտա Սաղաթեյան Խմբագիրներ՝ Ա.
Սարգսյան (բ. գ. թ.), Մ. Ֆելեքյան (բ. գ. թ.)

Հ 282 ՀԱՅՈՑ ԼԵՂՈՒ ԵՎ ԽՈՍՔԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹ: Գործնական
աշխատանքների ձեռնարկ հումանիտար ֆակուլտետնե-
րի ուսանողների համար / Յու. Ավետիսյան և ուրիշ. -Եր.:
ԵՊՀ հրատ., 2016. - 224 էջ:

Ձեռնարկը կազմված է ԵՊՀ-ում դասավանդվող «Հայոց լեզու և խոս-
քի մշակույթ» դասընթացի ծրագրին և սկզբունքներին համապատաս-
խան: Նյութն ընդգրկում է արդի գրական հայերենի բոլոր բաժինները:
Առավել հանգամանորեն է ներկայացված խոսքարվեստին վերաբերող
բաժինը, որտեղ գետեղված են բանավոր և գրավոր խոսքի կառուց-
մանը, խոսքի արժանիքներին, բանավեճի արվեստին, խոսքային վար-
վեցողության և հաղորդակցման այլևայլ ոլորտներին վերաբերող առա-
ջադրանքներ: Ձեռնարկում ներառված նյութը նախատեսված է հումա-
նիտար (մասնավորապես իրավագիտության, միջազգային հարաբերու-
թյունների և պատմության) ֆակուլտետների ուսանողների համար:

ՀՏԴ 811.19'271(07)

ԳՄԴ 81.2Հ-5

ISBN 978-5-8084-2145-5

© ԵՊՀ հրատ, 2016
© Ավետիսյան Յու., 2016
© Ավետիսյան Լ., 2016
© Սարգսյան Լ., 2016
© Սաղաթեյան Ռ., 2016

ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ

Սիրելի՛ ուսանող

Ճիշտ խոսելու և գրելու կարողությունը, ինչպես նաև հայոց լեզվի հարուստ շտեմարանից ըստ հարկի օգտվելու հմտությունը քո ինքնադրսևորման և մասնագիտական կայացման կարևոր նախապայմաններից են: Տեսական յուրաքանչյուր գիտելիք ի վերջո յուրացվում և ամրապնդվում է վարժությամբ՝ գործնական տևական և նպատակադիր աշխատանքով: Ձեռնարկը ճիշտ կիրառելու դեպքում դու ոչ միայն հնարավորություն կունենաս մշակելու և զարգացնելու քո բանավոր ու գրավոր խոսքի որակները, այլև կկարողանաս ըստ անհրաժեշտության հանպատրաստից խոսք կառուցել, ասել է թե՛ հանրությանը ներկայանալ որպես գրագետ և բարեկիրթ մարդ:

Ձեռնարկը ծանրաբեռնված չէ ուղղագրական, կետադրական կամ քերականական առաջադրանքներով: Դրանց մի մասը, իհարկե, կոչված է նպաստելու մինչբուհական ուսումնառությամբ ձեռք բերված քո լեզվական գիտելիքները վերհիշելուն: Սակայն առավել կարևոր է համարվել այնպիսի առաջադրանքների ընտրությունը, որոնք նպաստելու են խոսքին առնչվող իրողությունների հանգամանալից վարժանքին և ուսուցմանը: Դրանց հետևողական կատարումը քեզ հնարավորություն կընձեռի բարելավելու քո գրավոր խոսքի մշակույթը, զարգացնելու բանավոր խոսքի ներազդման հնարավորությունները, ծանոթանալու ճարտասանական արվեստի նրբություններին, տիրապետելու խոսքային ճիշտ վարվեցողությանը:

Վարժությունների այս գիրքն ունի մի առավելություն ևս. այն ըստ էության «Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ» դասընթացի աշխատանքային ձեռնարկ–տետր է: Առաջադրանքները կազմել ենք այնպես, որ դու հնարավորություն ունենաս աշխատելու նաև գրքում՝ լրացնելով կամ ընդգծելով անհրաժեշտ պատասխանը: Այդպիսով ցանկացել ենք ոչ միայն տնտեսել քո ժամանակը, այլև հնարավորություն ենք տվել տեքստեր կամ բառեր արտագրելու փոխարեն պարզապես զբաղվել առաջադրանքները լուծելով:

Սիրելի՛ ուսանող, մենք վստահ ենք, որ դու հաջողությամբ կանցնես գիտելիքների ձեռքբերման նաև այս ճանապարհը:

* * *

Ձեռնարկը կազմված է «Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ» բուհական դասընթացի բովանդակությանը համապատասխան: Ունի նեղ մասնագիտական ուղղվածություն. առաջադրանքները կազմելիս գերազանցապես նկատի են առնվել իրավագիտական և դիվանագիտական խոսքի յուրահատկությունները: Տեքստերի հիմնական մասը ընտրվել է նշված մասնագիտությունների համար նախատեսված բուհական դասագրքերից, մենագրություններից, բառարաններից, գիտական պարբերականներից և ՀՀ պետական ատյանների (ՀՀ նախագահների, նախարարությունների, ՀՀ–ում գործող ներպետական և միջազգային կազմակերպությունների և այլնի) պաշտոնական կայքերից: Ըստ անհրաժեշտության նշվում են հեղինակ(ներ)ի անուն–ազգանուն(ներ)ը, աշխատության վերնագիրը (մենագրության դեպքում), գիտական պարբերականի անվանումը և կամ կայքէջի հասցեն:

Ձեռնարկում ընդգրկված են առաջադրանքներ, որոնք վերաբերում են խոսքային տարատեսակ անճշտությունների: Օրինակները գերազանցապես վերցված են հեռուստառադիոհաղորդումներից, պարբերական մամուլից և պաշտոնական լրատվության այլ աղբյուրներից: Այս դեպքերում կարևոր ենք համարել նյութի ոչ

թե հետաքրքրական կամ տեղեկատվական լինելու չափը և կամ անճիշտ գործածության աղբյուրը, այլ լեզվական սխալի տարածվածությունը և սխալը գործնականում շտկելու անհրաժեշտությունը:

Բացի գեղարվեստական տեքստերից, որոնք բերվում են բնագրի կետադրությամբ, մյուսներում կատարվել են որոշ խմբագրումներ:

Ձեռնարկի էլեկտրոնային տարբերակը «Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ» դասընթացի շրջանակներում մոտ մեկ տարի փորձարկվել է ԵՊՀ իրավագիտության, միջազգային հարաբերությունների և պատմության ֆակուլտետներում, որից հետո ենթարկվել է որոշակի խմբագրման. հաշվի են առնվել նաև ուսանողների առաջարկները:

Ձեռնարկը իր տեսակի մեջ առաջին փորձերից է: Հեղինակները սիրով կընդունեն վրիպումների և բացթողումների վերաբերյալ օգտակար դիտողություններն ու առաջարկները. դրանք հաշվի կառնվեն աշխատանքը վերահրատարակելիս: